

Akkermans neemt een loopje met het natuurbehoud

Enkele maanden geleden stelde Natuur- en Vogelreservaten de uitermate drastische inkrimping van het overheidsbudget voor natuurbehoud voor 1983 scherp aan de kaak. Deze stellingname bleef niet onopgemerkt in de pers. Ook in de Vlaamse Raad kwam de zaak aan de orde, helaas zonder verschuiving in de budgetten ten gunste van het natuurbehoud (1). Na bespreking in de Vlaamse Raad ontvingen we een geruststellend antwoord van de bevoegde Gemeenschapsminister, de heer Akkermans, met als slotsom: dat de grote waarde van het natuurbehoud en het milieubewustzijn door de Vlaamse Executieve niet onderschat wordt.

Staat het groenbeleid, blijkens de brief die we van de minister ontvingen er dan toch rooskleurig voor, of heeft Natuur- en Vogelreservaten een stel verstokte, onverbeterlijke zwartkijkers in huis?

Recente rapporten, analyse van beleidvoornemens en -uitspraken en de werkelijke gang van zaken maken duidelijk dat het natuurbehoud en de landschapszorg op allerlei wijzen een hak gezet worden, alle mooie woorden ten spijt. De weinige lichtpunten die in het beleid te bespeuren zijn, zijn een tē schrale troost in dit aftakelingsproces.

In deze bijdrage wordt gepoogd op de verschillende elementen van deze beleidspuzzel in te gaan om te komen tot een gefundeerde en constructieve evaluatie. Dit mag ons inziens als taak gezien worden van een natuurbehoudsvereniging met meer dan dertienduizend leden en dit heeft niets te maken met 'stemmingmakerij' zoals de minister het te Mechelen uitdrukte (2).

Wat met het Natuurbehoudsbeleid na de afbouw van het Groene aankoopbudget?

Bij de bespreking van de begroting in de Commissie van de Vlaamse Raad verklaarde Gemeenschapsminister Akkermans dat 'een verdere politiek van aankoop van bossen en de groene ruimten budgettair niet langer houdbaar was' (3).

Het zou inderdaad overdreven zijn te stellen dat alle groen in Vlaanderen veilig kan of moet gesteld worden via verwerving door de overheid. In de eerste plaats moet een verantwoord ruimtelijk en milieubeleid ruime garanties bieden aan natuur en landschap. De veiligstelling van natuurgebieden via aankoop is een aanvullend en selectief middel, dat enkel de meest kwetsbare of beheershoeftegebieden toekomt, maar dat voor die gebieden dan ook quasi onontbeerlijk is.

Om een dergelijk aankoopbeleid te onderbouwen werd trouwens in 1981 een B.T.K.-project 'Natuurbehoud' opgezet bij het Bestuur van Waters en Bossen, om een 'prioriteitenlijst voor aankoop van natuurgebieden in het Vlaamse Gewest' op te stellen. Bij toenemende budgettaire schaarste is het inderdaad noodzakelijk het aankoopbeleid van bossen en natuurgebieden naar een prioriteitenlijst te oriënteren. Door het drastisch afbouwen van het aankoopbudget van natuurgebieden en

GEMEENSCHAPSMINISTER
VAN
RUIMTELIJKE ORDENING, LANDINRICHTING
EN NATUURBEHOUD

1040 BRUSSEL, DE MEUSSQUARE 35, TEL. 02/5114350

DATUM: 25 april 1983
17/18/LDW/01460

Aan de heer P. DURINCK
Secretaris V.Z.W. BELGISCHE
NATUUR- EN VOGELRESERVATEN
Vautierstraat 31
1040 BRUSSEL

Mijnheer de Secretaris,

Betreft : Aankoopbeleid groengebieden.
Uw ref.: 39/83 - PD/TM

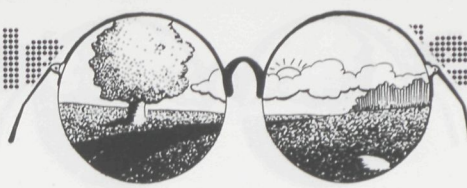
In antwoord op uw brief met aangehecht persbericht van 27 januari jl. en na grondig onderzoek hiervan heb ik de eer volgende toelichtingen te verstrekken:

- 1) Luidens de Beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve moet thans bij voorrang gestreefd worden naar een zorgvuldige selectieve aanwending van de middelen in functie van gekozen prioriteiten. Dit houdt o.m. in dat ook de betoelagingspolitiek en het investeringsbeleid fundamenteel moeten herzien worden in de hogevermelde richting. Hierbij zal meer dan ooit de nadruk gelegd worden op het sociaal-economisch en werkgelegenheidseffect.
- 2) Aan de prioriteiten van de Vlaamse Executieve, hierin gesteund door de Vlaamse Raad, wordt thans hoofdzakelijk vorm gegeven door een heroriëntering naar inbreiding en renovatie. Vandaar b.v. de sterk verhoogde kredieten voor stads- en dorpsvernieuwing. Deze beleidskeuze komt tevens ten goede aan de open ruimte en het groen, aangezien de druk (qua uitbreidingsbouw en aftakeling van de open ruimte) merklijk wordt verlicht.
- 3) De werken op het vlak van ruilverkaveling en waterbeheersing zijn lang niet zo "groen-onvriendelijk". Zo worden alle belangrijke waterbeheersingswerken door landschaps-ecologische studie begeleid, terwijl het ruilverkavelingsbudget meer en meer ruimte biedt aan landschapsplannen en landschapsontwikkeling.
- 4) Tal van in voorbereiding zijnde initiatieven zoals het Structuurplan-Vlaanderen, het Decreet op de Ruimtelijke Ordening, het Bosdecreet, de aanpak van de Landinrichting e.dgl. gaan in de richting van een grotere bescherming van de open ruimte en van een beter samengaan van openbaar en privaats initiatief inzonderheid op het gebied van beheer en bedrijfsvoering (subsidieringsstimulus in natuurgebieden en bossen).
- 5) De opgegeven vergelijking van de evolutie van het "Groene" en het "Ruilverkavelingsbudget" is op zijn minst onvolledig; zo wordt aan de "groene zijde" geen melding gemaakt van de toelagen voor groenaanleg, de werken-groenplan, de werken-bossen, de bosaanleg en het pakket groen-ruilverkaveling. Overigens volstaat het niet de aankoop van groen en bossen in het vooruitzicht te stellen, indien de valorisatie niet binnen redelijke tijd kan volgen; ontfeinings- en aankoopprocedures en het opzetten van gepaste beheerssystemen vergen veel tijd.

De grote waarde van natuurbehoud en milieubewustzijn wordt beslist niet onderschat. In de geest van de Beleidsverklaring wordt daarom op alle mogelijke vlakken betracht die bekommernis in alle nieuwe initiatieven in te bouwen.

Met oprechte hoogachting.

PAUL AKKERMANS.

bossen wordt het behoud van deze gebieden op de helling gezet en wordt de achterstand die ons land ten aanzien van de buurlanden heeft, nog vergroot.

Die afbouw, blijkbaar gedragen door de gehele Vlaamse Executieve, houdt in dat een belangrijke en actieve beheers- en beschermingsmogelijkheid wordt prijsgegeven.

We stellen ons hierbij de volgende vragen :

- Zijn de huidige gewestplannen en voorschriften bruikbaar als instrument voor de vrijwaring en beveiliging van open ruimten en natuurgebieden?
- In welke mate worden ze met dit doel gebruikt en in welke mate heeft het toezicht op de naleving van de gewestplannen oog voor de specifiek kwetsbare situatie van natuurgebieden?
- Bestaan er beleidsintenties die gericht zijn op een betere planologische bescherming van natuurgebieden of gaan ook deze de omgekeerde kant uit?
- Zijn ruilverkavelingen en waterbeheersingswerken nu plots niet langer 'groen-onvriendelijk' en levert het beperkte budget 'groen-in-ruilverkaveling' uiteindelijk een bijdrage aan het natuurbehoud of is het een vergulding van een bittere pil?

De status 'Natuurgebied' en 'Reservaat' op de gewestplannen biedt een ontoereikende bescherming

Door de voorschriften van de gewestplannen, en het hierop gebaseerde vergunningen- of toelatingsbeleid, worden ingrepen zoals bouwen en aanzienlijke reliëf-

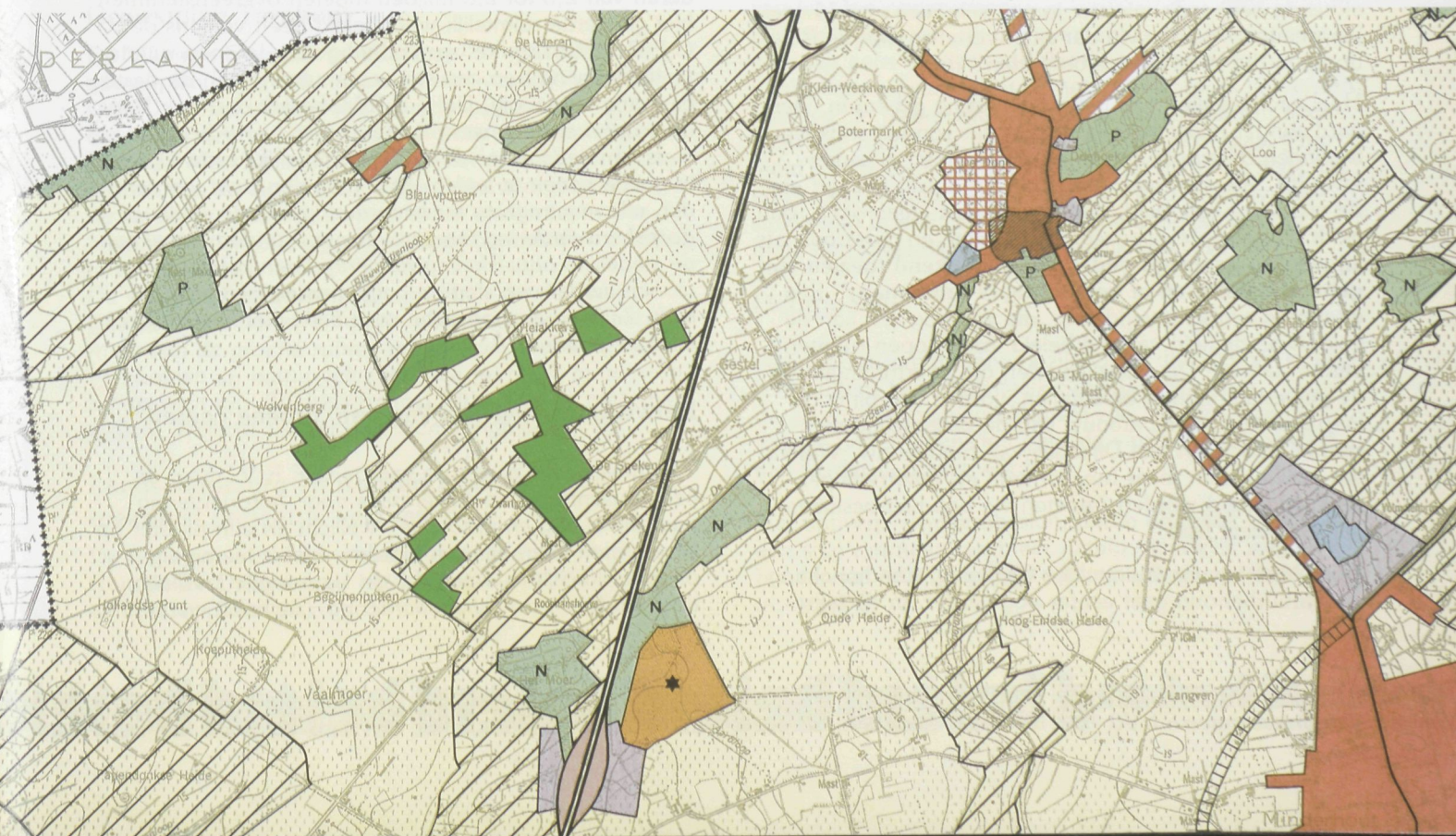
wijzigingen geregeld. Dergelijke ingrepen worden in Reservaatgebieden en Natuurgebieden sterk aan banden gelegd. Deze - noodzakelijke - bescherming is echter onvoldoende, want de waarde van groengebieden kan en wordt ook door veel subtielere ingrepen belaagd, zoals ontwatering, geringe reliëfwijzigingen, versnippering, enz.

Toch zou de Vlaamse Executieve, met een eenvoudig besluit op basis van artikel 44 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening, een meer concrete inhoud en veel betere bescherming kunnen garanderen aan gebieden die als Natuurgebied of Reservaat zijn ingekleurd. Vanuit het Natuurbehoud, en niet in het minst vanuit onze vereniging, werd hier reeds herhaald op aangevingen. (4) Ondanks het feit dat zo'n besluit geen enkele weerslag hoeft te hebben op het overheidsbudget werd er tot nu toe geen werk van gemaakt.

'Groene' verordeningen van gemeenten worden niet bekrachtigd

De lacune geschetst in voorgaande paragraaf zou in beperkte mate kunnen ondervangen worden door gemeentelijke verordeningen (reglementen) die het groenbehoud behartigen, zoals bijvoorbeeld voor het kappen en heraanplanten van bomen. Dergelijke verordeningen kunnen getroffen worden op basis van de Wet op Stedebouw en Ruimtelijke Ordening. Ze moeten echter door de minister bekrachtigd worden... en dat gebeurt op dit ogenblik niet meer, omdat eerst een kapverordening, geldig voor heel het Vlaamse Gewest, afgewacht wordt. Ondertussen blijven natuur en landschap blootgesteld aan wildkap.

Uittreksel van het goedgekeurde gewestplan Turnhout (KB 16.09.1966) dat door het besluit van 27 april jl. in herziening wordt gesteld. Landschappelijk waardevol gebied rond grensovergang wordt dienstzone, groenzone (gemeentebos van Meer) wordt ontgonnen agrarisch gebied (zie p. 91)

De Plannen van Aanleg...een addertje onder het gras!

De ruimtelijke ordening binnen een gemeente wordt geregeld door 'Plannen van Aanleg': Algemene Plannen van Aanleg (A.P.A.'s) en Bijzondere Plannen van Aanleg (B.P.A.'s). Vele daarvan dateren van voor de Gewestplannen. Bij het verschijnen van de Gewestplannen dienden ze in overeenstemming ermee gebracht te worden. Zo kon het gebeuren dat een zone voor verkaveling op een A.P.A. moest worden veranderd in één of andere Groenbestemming (Natuurgebied; Park, ...). Heel wat gemeenten vertikten het hun Plannen van Aanleg in die zin aan te passen, uit vrees schadevergoeding te moeten betalen aan de grondeigenaar. Dit leidde ertoe dat de veiligstelling van een aantal groengebieden volledig ondermijnd is. Verschillende duingebieden verkeren in dit geval.

De politieke moed ontbreekt om in dit steekspel kordaat te handelen, in de geest van het gewestplan (bescherming van groenzones).

Drogredenen, een niet-sanctionerende minister en oogluikende gemeentebesturen of ambtenaren

De bescherming - met alle onvolkomenheden - die het Gewestplan hoe dan ook aan de open ruimte zou moeten bieden, wordt in de praktijk dagelijks omzeild of ondergraven.

De gang van zaken rond het natuurgebied 'De Borgt' te Grimbergen geeft een ontstellend staaltje van drogargumentatie. In dit moerasgebied werden ophogingswerken toegestaan omdat 'door de overstromingen het groenbestand niet kan worden behouden, zodat een ophoging het beoogde herstel dient te bevorderen', aldus de bevoegde minister in een schrijven van 11 mei jongstleden. Moeten we dat gaan vertellen aan de Roerdompen die in dit gebied broedden? (5)

Heel veel gevallen van natuuraantasting gebeuren uiteraard zonder toestemming, en zijn dus ronduit wetovertredingen. Hierover kon onze minister het volgende kwijt (6): 'Als men van oordeel is dat al wat in strijd met de wet werd gebouwd, dient te worden afgebroken, dan geldt dit voor alle overtredingen, kleine en grote ook als zij werden gepleegd onder het oogluikend toezien van gemeentebesturen of gemachtigde ambtenaar'. Een uitermate cynische verklaring, die wat nog rest aan de geloofwaardigheid van het beleid inzake open ruimten verder aantast. De mogelijkheden om overtredingen op de gewestplannen te beteugelen worden daarbij nog verminderd door de afbouw van de beteugelingsdiensten bij de Provinciale Directies van Stedebouw. Wetend dat milieuwetten maar functioneren als overtredingen gesanctioneerd worden, moeten we ook hier besluiten dat het beleid faalt.

Onze Minister van Ruimtelijke Ordening, Landinrichting en Natuurbehoud gaat echter nog verder. In de tekst

van zijn toespraak tot de C.V.P.-gemeentemantaris- sen op 23 april '83 staat: 'de vraag stelt zich evenwel of bouwovertreedingen nog strafrechtelijk dienen beteugeld. De ervaring heeft uitgewezen dat het toepassen van een preventief beleid alsmede de meerwaarde vaak efficiënte (sic) middelen zijn in een beteugelingsbeleid. Wel ligt het in de optiek van de decentralisatie voor de hand dat de meerwaarde ten goede komt aan de gemeente'.

De Gewestplannen bevatten overdreven veel zones voor bewoning

Los van de zwakke status van Groengebieden, en los van de vele bedenkingen rond de naleving van de Gewestplannen, is recent ook duidelijk gebleken dat de huidige Gewestplannen te veel gericht zijn op desurbanisatie en innemen van open ruimten.

Dit wordt ondermeer geconcludeerd door de G.E.R.V. (Gewestelijke Economische Raad voor Vlaanderen), een officiële en uiteraard economisch geïnspireerde instelling. Uit zijn analyse 'het Gewestplan en de Verstedelijking' (7) en 'Recente Stedelijke - Ontwikkeling in Vlaanderen - Gevolgen van een Ruimtelijk Beleid' (8) blijkt dat de voorziene woonzones in de ontwerp-gewestplannen reeds ver (tot 4 à 5 maal) de behoeften overtroffen, en dat die woonzones bij de opmaak van de definitieve gewestplannen nog werden uitgebreid in plaats van te worden ingekrompen.

De oppervlakte aan woonzone overtreft daardoor in zeer sterke mate (met 230-256^W wooneenheden) de reële behoefte... en dit ten koste van veel open (groene) ruimte.

Deze vaststelling wordt volledig ondersteund door de inventaris van beschikbare bouwgronden die op initiatief van de Vlaamse Executieve werd opgemaakt: het aantal beschikbare bouwpercelen wordt op 807124 tot 992753 berekend, en zou met de bevolkingstoename in Vlaanderen van 2,3 tot 2,8 miljoen moeten overeenstemmen. Het gevoerde ruimtelijk woonbeleid heeft volgens de G.E.R.V. een sterke vermindering van de open ruimte (lintbebouwing!) en een sterke stimulering van de desurbanisatie tot gevolg. De G.E.R.V. besluit dan ook 'vandaar dat met de gewestplannen zoals die nu bestaan niets kan gedaan worden om de stedelijke ontwikkeling in goede banen te leiden. Ook mag verwacht worden dat, alle maatregelen ter bevordering van de stads- en dorpsherwaardering ten spijt, er niets fundamenteel aan de stedelijke ontwikkeling zal veranderen zolang het wonen verder van stad en agglomeratie gestimuleerd blijft. Zelfs de economische crisis blijkt niet in staat deze evolutie te keren'.

Betwistbare overheveling van 'groene centen'

Tegenover deze conclusie van de G.E.R.V. moet de beleidsuitspraak van Akkermans voor 'heroriëntering naar inbreiding en renovatie', wellicht als een pleister op een houten been aanzien worden. Het is hierbij erg onverkwikkelijk te weten dat de 'verhoogde kredieten voor stads- en dorpsherwaardering' (zie brief) werden

overgeheveld vanuit de post voor aankoop van bossen, parken en natuurgebieden (een bedrag van 600 miljoen frank!). We twijfelen er niet aan dat deze operatie zeker *niet ten goede zal komen aan het groen*, zoals de minister schrijft; maar ook niet aan de stadshernieuwing.

Beleidsvoornemens wijzen op een nog verdere aftakeling van de beschermingsmogelijkheden

Om elke illusie weg te nemen en ondanks de exacte analyse van de G.E.R.V. en de officiële gewestplanberekeningen heeft de Vlaamse Executieve principieel haar instemming betuigd met het ontwerp van decreet strekkend tot wijziging (versoepeling) van de uitzonderingsbepalingen (artikels 21, 22, 23 van de voorschriften van de gewestplannen). In de beleidsrubriek van NATUUR-reservaten 1983/1 blz. 24) en 1983/2 blz. 59) werd hierop inhoudelijk ingegaan.

In het commissieverslag van de Vlaamse Raad werd als motivatie hiervoor door de minister aangegeven: *'dat zich problemen stellen voor bedrijven die reglementair gevestigd zijn buiten de industriële of ambachtelijke zone en die aldus geen uitbreiding kunnen nemen overeenkomstig artikel 2 (n.v.d.r. 21) (volume van verbouwingwerken) en 3 (n.v.d.r. 23) (verlenging vergunningstermijn)*'. Het ontwerp gaat echter veel verder; ook volledige nieuwbouw in de onmiddellijke omgeving en gebruikswijziging wordt mogelijk, zelfs in natuurgebieden en reservaten! Deze gebruikswijziging (hoeveel wordt nieuw restaurant, oude en vervallen boswachterswoning in natuurgebied wordt nieuwe K.M.O.) tast niet alleen de open ruimten aan maar ook de functievervulling van het stedelijk gebied. Als deze gewestplanuitholling in relatie met de G.E.R.V.-analyse wordt gezien is de absurditeit duidelijk.

'Jungle'-praktijken bij de herziening van het Gewestplan Turnhout

De Vlaamse Executieve besliste op 26 april 1983 het gewestplan Turnhout te herzien met voorop de bedoeling 30 ha 'landschappelijk waardevol agrarisch gebied' om te vormen tot 'dienstzone' voor de nieuwe grens-post van Meer. Als antwoord op het gerechtvaardigde protest van de landbouwers wordt nu voorgesteld om *de landbouwgrond te compenseren ondermeer door de ontginning van 20 ha gemeentebos (landduinen en ven) te Hoogstraten!*

De vraag of dit kadert in *'De prioriteit die de gewestelijke overheid verleent aan de planologische bescherming van de groene ruimte en aan het doelmatig beheer van bossen en natuurgebieden, die nu reeds in gemeenschapsbezit zijn'* (P. Akkermans) (9) zullen we maar niet stellen. Wellicht zou dit ook 'stemmingmakerij' zijn.

Landschapszorg en Ruilverkaveling: in de toekomst perfect te verzoenen?

De organisatie van de (nieuwe) Administratie voor de Ruimtelijke Ordening en het Leefmilieu (A.R.O.L.) is een ander punt van zorg.

In de voorstellen die nu voorliggen wordt de ex-landbouwcel (Ruilverkaveling, waterbeheersing) samengevoegd tot één nieuwe 'landinrichtingsdienst' waaronder ook het natuurbehoud, de bossen, het groenplan zouden ondergebracht worden. Deze dienst zou los van een afdeling ruimtelijke ordening en milieu opereren en enkel gecoördineerd worden door een leidend ambtenaar.

Naar aanleiding van deze nieuwe structuur zei minister G. Geens in zijn voordracht op 23/04/1983 te Mechelen: *'Het zal in de toekomst uitgesloten zijn dat landschapszorg en ruilverkaveling niet te verzoenen zijn'*. Als men dat in verband brengt met de uitspraak rond 'Groenbudget in het kader van de ruilverkaveling' (zie brief) geeft dit een beangstigend perspectief van het bekende keurslijf waarin het natuur- en landschapsbehoud en de zorg voor kwalitatieve aspecten van de ruimten ingekapseld zitten.

Met dit alles lijkt het beleid wel op een babylonische spraakverwarring uit te monden: *Open Ruimte-beleid* wordt synoniem van *aftakeling van het landelijk gebied*; *Ruilverkaveling van Natuurbehoud en Landschapszorg en afbouw van groenbudget van bezorgdheid voor natuur en milieu*.

Gaat het Bosbeheer voorbij aan het natuurbehoud?

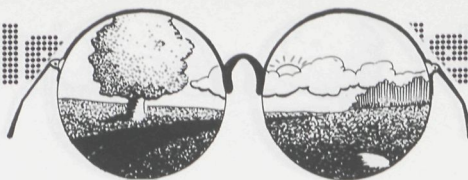
Op vraag van de bevoegde minister (Akkermans) wordt door een werkgroep een 'Structuurvisie op het bos en het bosbeheer in Vlaanderen vanuit de sector Bosbouw en Bosbehoud' uitgewerkt. Dit initiatief is op zichzelf positief. Onlogisch is evenwel dat parallel hiermee niet aan een andere werkgroep opdracht wordt gegeven om een structuurvisie op het natuur- en landschapsbehoud uit te werken, waarin ook een relevant deel over bossen zou worden opgenomen.

Het ontbreken van dit complement is onaanvaardbaar en duidt eens te meer aan dat de inbreng voor het natuurbehoudsstandpunt bij het beleidsproces te wensen overlaat. In Nederland wordt er bijvoorbeeld van uitgegaan dat voor 15% van het bestaande bosareaal geopteerd wordt voor de 'ontwikkeling tot natuurgebied'. Uit een recente studie van het Instituut voor Milieuvraagstukken in opdracht van de overheid bleek dat deze optie financieel niet aantrekkelijk was. (10)

Lichtpunten

Aan dit duistere firmament zijn er op dit ogenblik enkele lichtpunten. Het *Ruimtelijk Structuurplan voor Vlaanderen* zou hoopgevend kunnen zijn, als de uitgangssituatie ondertussen, ten gevolge van het huidige beleid, niet verder verknald wordt.

Het ontwerp-wegbermbesluit, dat in de maak is, kan een stap zijn naar een meer natuurvriendelijk wegbermbeheer, en is in de gehele context een meegenomen troostprijs.

Een nieuwe aanpak, met een evenwichtige afweging, is absolute vereiste

Als een aspect van het beleid zo manifest 'mishandeld' wordt, dan betekent dit dat men op termijn om moeilijkheden roept. Dringend moeten de verantwoordelijke beleidsinstanties, de bevoegde minister (P. Akkermans), de Vlaamse Executieve, de verschillende volksvertegenwoordigers en senatoren hiervan overtuigd worden. Een operatie 'redelijkheid' over alle grenzen heen moet mogelijk zijn. Mandatarissen en verantwoordelijken zowel van meerderheid als van oppositie moeten overtuigd worden. **Vanuit alle hoeken van het natuurbehoud moeten deze mensen gecontacteerd worden.** In onderling dialoog moet gezocht worden om maatregelen uit te werken en oplossingen te zoeken. Op korte termijn moet het immobilisme doorbroken worden

en het vertrouwen hersteld tussen natuurbehoudsbeweging en beleid; op middellange termijn moet een visie ontwikkeld worden.

Deze analyse wil hiertoe een aanzet geven, zowel naar de brede achterban van het natuurbehoud als naar de beleidsinstanties toe. □

- (1) Vlaamse Raad, Beknopt Verslag nr. 21 en 22.
- (2) Voordracht van P. Akkermans op de ontmoetingsdag van de C.V.P.-raadsleden, Mechelen 23/04/1983, blz. 35.
- (3) Vlaamse Raad, 8 (82-83) 3 blz. 137.
- (4) Natuurreservaten '82 nr. 1 blz. 14 en '82 nr. 4 blz. 62.
- (5) De Roerdomp is een zeldzame moerasbroedvogel in Vlaanderen. Van deze reigerachtige wordt het Vlaamse broedbestand vandaag op een luttele 30 paar geschat.
- (6) Zie (3) blz. 140.
- (7) G.E.R.V.-berichten, maart '83, blz. 57-101.
- (8) G.E.R.V.-informatief, 5e jaargang, nr. 7, april '83, blz. 1-4.
- (9) Zie (2), blz. 36.
- (10) R.O.M.-bulletin 1982, nr. 3.

Waarom een beleidsrubriek ?

De Belgische Natuur- en Vogelreservaten zien het als één van hun belangrijke taken constructief en kritisch het overheidsbeleid dat rechtstreeks of onrechtstreeks een invloed heeft op het natuurbehoud en de landschapszorg, te volgen. Dit moet gebeuren vanuit onze kennis en betrokkenheid bij het hele natuur- en landschapsgebeuren en niet in het minst vanuit het besef dat wij als snelgroeijende ledenvereniging een grote verantwoordelijkheid dragen.

Juist vanuit dit niet onaanzienlijk potentieel van gemotiveerde mensen uit alle hoeken van het land, kan een voortdurende mobilisatie op gang gebracht worden om het beleid op de verschillende niveaus te beïnvloeden in de richting van een meer bewust 'natuur- en landschapsgedrag'.

Voor onze leden wil deze rubriek informatie geven en tevens een oproep en een hulpmiddel zijn om de actuele kernpunten voor het natuurbehoud op hun beurt uit te dragen en bespreekbaar te maken in andere middelen (bijvoorbeeld vormingswerk, scholen, culturele verenigingen, enz.). Ook hier geldt als regel dat hoe meer er gereageerd wordt naar de beleidsinstanties en onze mandatarissen toe, hoe moeilijker men het natuur- en landschapsbehoud zal kunnen wegmoffelen.

Daarnaast willen we in deze beleidsrubriek voor belangrijke dossiers die gevolgd worden, telkens opnieuw terugkomen en de nieuwe ontwikkelingen geven. De beleidsinstanties moeten weten dat brieven vanuit B.N.V.R. opgevolgd worden en **dat we geen vrede nemen met antwoorden naast de kwestie** of antwoorden en toezeggingen die in de praktijk niet worden nagekomen.

Onze vereniging wil dit doen vanuit haar specifieke verantwoordelijkheid en wil daarmee geenszins in de plaats treden van locale, provinciale en andere nationale natuurbehouds- en koepelverenigingen. Dergelijke beleidsrubriek kan ook binnen de natuurbehoudsbeweging de gedachtenwisseling bevorderen. En vermits er op onze ideeën geen rechten bestaan, kunnen ze geheel of gedeeltelijk, ongewijzigd of geamendeerd, met of zonder bronvermelding overgenomen worden.

Deze beleidsrubriek valt onder de uitsluitende en rechtstreekse verantwoordelijkheid van het Regionaal Bestuur Vlaanderen. Het is evident dat ook uw rechtstreekse opmerkingen en suggesties welkom zijn op het secretariaat te Brussel.